Povedati moramo, da smo prizadeti mimo pravic, ki nam jih daje veljavna norma: zakon; povedati moramo, da bi nam morala biti pravica in merodajalca tudi vest in srce. Vse lepe besede o trpečem delu našega naroda zgube na iskrenosti v trenutku, ko se dejanja z njimi ne zlagajo. In mi smo otroci trpečega dela našega naroda. Kot taki ne zahtevamo drugega kakor da se prizna našemu delu pravična veljava po srcu in ljubezni kot bratov med brati.

D.

Proti razdiranju učiteljskih vrst!

»Jutro« se sistematično trudi, da napravi razdor v učiteljskih vrstah.

Dne 28. avgusta t. l. v št. 198 napada JUU pod naslovom »Želje mladih učiteljev«, ki mu očita, da ni ničesar storilo za omiljenje zakonitih predpisov v pogledu kadrskega roka učiteljev. Dne 8. septembra t. l. v štev. 208 pa ponovno napada JUU, zaradi premale plače učiteljskim pripravnikom — pod firmo »družinskega očeta« — in naslovom »Mlado učiteljstvo hoče zaščito«, »da morajo za bore 900 Din mesečno garati, pri JUU se pa nič ne zmenijo za to«. Pri tem, seveda, se spodtika ob sarajevsko skupščino JUU in ker je bila v »Učiteljskem tovarišu« točno pojasnjena neupravičenost »Jutrovega« izpadanja, sedaj potencira svoje izpadanje tudi z osebnim apostrofiranjem in napadanjem na mojo osebo.

Resnica je, da je krivica storjena mladim učiteljem, pa tudi vsemu ostalemu uradništvu, z odslužitvijo kadrskega roka, ker se jim ne šteje ta čas v napredovanje in penzijo in ker jim ne rezervira njihovo mesto ter ne omogoči takojšen povratek v službo po odslužitvi kadrskega roka. Resnica je tudi, da imajo začetniki v državni službi (a ne samo učitelji) premajhno plačo. To ni nič novega, ker se je Jugoslovensko učiteljsko udruženje stalno borilo za odpravo te krivice in tudi v pretečeni upravni dobi ni opustilo to iz svojega programa ter neče pozabiti na to v bodoče.

Resnica pa je tudi, da so bili v dobi, ko bi se to dalo z zakoni popraviti, na krmilu prav gospodje okoli »Jutra« in njihovi gg. poslanci v narodni skupščini ter je JUU že tedaj (ne šele sedaj) pisalo o tem v »Učiteljskem tovarišu« in z vlogami opozarjalo na to, pa gospodje niso izpremenili teh odredb pri izglasovanju vojnega in novega uradniškega zakona iz l. 1931. Tudi »Jutro« ni pisalo o tem. Tedaj je bilo seveda to v redu in dobro. Sedaj naj pa JUU in predsednik Dimnik odgovarjata za to. Ako bi »Jutro« tedaj podprlo naše zahteve s pritiskom na svoje gospode, bi bili nepotrebni sedanji izpadi — na napačno adreso.

Iz dopisov je razvidno, da iniciatorji in pisci Jutrovih dopisov niso čitali niti letnega poročila JUU, v katerem so ta in tudi ostala vprašanja v prilog mlajšega učiteljstva podrobno obrazložena in da niti »Deklaracije o smeri stanovske politike JUU«, niti resolucije sarajevske skupščine niso dobro prečitali. Vidi se, da imajo s svojimi anonimnimi dopisi neke druge namene, kakor boriti se za objektivno resnico in pravico.

Na sarajevski skupščini so imeli tudi mladi kolegi polno svobodo se oglašati, govoriti in staviti predloge ter so o svojih težnjah tudi govorili in so bili sprejeti njihovi predlogi. Tudi v sreskih društvih JUU vlada polna svoboda za utemeljene predloge in ni niti eno društvo odklonilo gornjih zahtev in tudi ne drugih teženj mlajšega učiteljstva. Nasprotno, podpirali smo jih vsi in se vztrajno potezali zanje! Zakaj torej izpadi v »Jutru«?

Meni je jasno zakaj in tudi od kod! Meni je jasno zakaj hočejo »Jutro« in nekateri izvenljubljanski lokalni listi zabrisati impozantnost in enodušnost sarajevske Glavne skupščine JUU. Od zrelosti in odločnosti učiteljstva je odvisno, v koliko bodo uspeli.

Onim, ki bodo nasedali nelogičnosti in demagoškim tendencam sistematičnih in preračunjeno sfabriciranih objav — ni pomoči! V dopisu »Jutra« štev. 198 je trditev, da v sarajevski resoluciji ni niti ene zahteve, ki bi se tikala mlajšega učiteljstva. Takoj v naslednjem stavku pa je pisano, da se vse tičejo učiteljic in starejših učiteljev, **le tri se dotikajo tudi mlajših.** Kje je logika? Ali se ne tičejo vse načelne zadeve mlajših in starejših?

»Jutro« piše o »nepotrebnih zahtevah JUU«, ki so bile sprejete v Sarajevu in v drugem članku »o marsikaterih stvareh, ki so zaenkrat neizvedljive«. Naj no pove, katere stvari so nepotrebne in neizvedljive? Ali zahteve učiteljic, ob katere se obregne? Ali zahteve kadrskega roka in plač mladih učiteljev, ki so zaenkrat neizvedljive, pa se hoče JUU vztrajno boriti za nje in jih omenjati — tudi kadar niso izvedljive.

Tendenca Jutrovih dopisov proti JUU se vidi v stavku: »JUU mora to brezpogojno doseči, če tega **noče doseči**, potem ni treba, da bodo stotine mladih učiteljev člani JUU, da se ne bo od JUU izrabljalo geslo »Enaka pravica za vse!«, in v stavku: »Dolžnost organizacije bi bila doseči, država bi bila gotovo s tem zadovoljna, saj bi je ne stalo nič!«

V kalnem se misli ribariti in igrati z nepoučenostjo mladih ljudi in z nepoučeno javnostjo. »Država bi dala, a organizacija ne da« — koliko zlobe je v tem! Namen tega je, mlade učitelje izvabljati iz njihove stanovske organizacije in speljevati jih na tanek led zagrizenega strankarstva v njihovo lastno osebno škodo in škodo učiteljskega stanu.

JUU se je borilo za vse učiteljske pravice in je zahtevalo njihovo uveljavljenje, a »Jutro« tedaj ni pisalo o tem in gospodje okoli »Jutra«, ki so sodelovali pri teh zakonih, so glasovali za sedanje določbe.

V Beogradu, 9. septembra 1935.

Ivan Dimnik.

Za jesen in zimo!

Tople volnene tkanine za plašče, kostume, obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno blago si preskrbite pri znani tvrdki

A. ŽLENDER

LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Ogromna zaloga najboljših kvalitet Vam nudi bogato izbiro trpežnega blaga, finih vzorcev in barv ter najsolidnejših cen.

Cenjenemu učiteljstvu popust!

Vprašanje učiteljske izobrazbe na IV. mednarodni konferenci za javni pouk v Ženevi

Mednarodna pisarna za vzgojo (Bureau international d'Education) v Ženevi je letos organizirala IV. mednarodno konferenco za javni pouk, ki se je vršila v dneh od 15. do 19. julija 1935. v Ženevi in kateri so prisostvovali zastopniki 41 kulturnih držav, med njimi tudi zastopnik Jugoslavije. Dnevni red konference je obsegal naslednje 4 točke: 1. predložitev poročil prosvetnih ministrstev o vzgojnem gibanju v l. 1934/35; 2. poklicna priprava učiteljstva narodnih šol; 3. poklicna priprava učiteljstva srednjih šol; 4. prosvetni sveti. O poslednjih treh točkah so bile sprejete zadevne resolucije, od katerih so za nas najzanimivejše tiste, ki govore o obrazovanju učiteljstva narodnih šol. Konferenca je razpolagala z ogromnim materialom, ki ga je prejela mednarodna pisarna za vzgojo na svojo anketo o obrazovanju učiteljstva nar. šol (gl. Bulletin du Bureau international d'Education, IXe annee, No 34!), kajti domala vse države odn. njih prosvetna ministrstva so izpolnile njen natančni vprašalnik. Pri obravnavanju se je pokazala velika pestrost v naziranjih, ki je povzročila, da sprejeti sklepi ne prekoračijo zelo splošnega okvirja. Kljub temu moremo brez težave ugotoviti neko skupno linijo, ki bo nedvomno pomagala, da se bodo posamezne države z boljšo srečo in večjo razsodnostjo prej ali slej spet lotile reforme učiteljske izobrazbe. Iz sprejetih resolucij (gl. Bulletin du B. I. d' Educ., IXe annee, No 36!) je tudi razvidno, kako zelo se skladajo z nazori, ki smo jih slišali o priliki letošnjih skupščin JUU, osobito v Ljubljani dne 12. julija t. l. (prim. tudi moj referat o reformi učit. izobrazbe na isti skupščini, ki izide v celoti v 1. štev. letošnjega »Popotnika«!). To ni važno samo radi tega, ker lahko z veseljem ugotovimo, da s svojimi težnjami nismo osamljeni, marveč tudi zato, ker je bodoča korenita, nepolovičarska reforma možna le na osnovi trdnih in dobro premišljenih zahtev. V naslednjem naj govore resolucije same!

1. Uvažujoč, da so aktualne ekonomske in socialne prilike ter razvoj ved zelo otežili in zamotali nalogo učitelja narodne šole; da je v vzgojnem delu učiteljeva osebnost odločujoči činitelj in da je potemtakem vprašanje poklicnega obrazovanja bodočega učitelja največje važnosti; da v tem obrazovanju glavni poudarek ne gre samo obči in posebni pedagoški naobrazbi, nego mimo tega in predvsem moralni vrednosti: si konferenca čestita k dejstvu, **da vprašanje pripravljanja učiteljev narodnih šol skoro v vseh državah prvenstveno zaposluje šolske uprave.**

2. Docela upoštevajoč razlike tega pripravljanja v raznih državah, vsiljene po zgodovinskih, zemljepisnih, gospodarskih in socialnih prilikah, ugotavlja konferenca, da obstaja struja, ki se zavzema za pripravo učiteljstva narodnih šol na univerzah ali univerzitetskih pedagoških institutih ali na pedagoških akademijah po predhodnih srednješolskih študijah.

3. Konferenca izraža željo, da bi se za pripust k učiteljski funkciji in torej tudi k pedagoškemu obrazovanju določila takšna starost, ki bi jamčila za zadostno moralno in intelektualno zrelost mladega učitelja pred njegovim vstopom v funkcijo in za njegovo jasno zavest o njegovi nalogi in o njegovi odgovornosti; da bi se izbira kandidatov ne ozirala samo na izkazane vednosti, nego bi z vso resnostjo upoštevala moralne, intelektualne in fizične zmožnosti; da bi bil študij bodočega učitelja brezplačen ali da bi se potrebnim vrednim kandidatom podeljevale vsaj štipendije.

4. Konferenca je mnenja, da se mora poklicna in posebna pedagoška priprava povečati z dobro občo naobrazbo; da mora potemtakem študij trajati dovolj dolgo, da si pridobe učenci brez preobremenitve dobro občo in zadostno poklicno naobrazbo; da je končno možno zagotoviti najprej to občo izobrazbo, poklicno obrazovanje pa potem prepustiti središčem pedagoškega obrazovanja (univerzam, pedagoškim fakultetam, univerzitetskim institutom, akademijam ali pedagoškim institutom, učiteljskim šolam), vsaj v tistih državah, kjer menijo, da je nemogoče v isti šoli nuditi občo in pedagoško naobrazbo.

5. Konferenci se zdi potrebno, da glede na poklicno obrazovanje bodočega učitelja učni načrti in urniki ne upoštevajo samo teoretskega študija pedagogike in njenih pomožnih znanosti, nego mimo tega z vso resnostjo tudi praktično pripravo; da bodi primerno mesto zagotovljeno tudi gospodarskim in umetnostnim disciplinam, v katere bodo učitelji pozneje morali uvajati poverjeno jim deco, bodisi v sami šoli, bodisi v organizacijah pošolske vzgoje; da se razen tega upošteva važna vloga fizične vzgoje za obrazovanje osebnosti. Konferenca želi, da bi se poklicno (pedagoško, psihološko, socialno in praktično) obrazovanje navdahnilo z načeli aktivne šole ter da bi se primerno gojilo individualno izsledovanje, in uvažuje, da mora poklicno obrazovanje zagotoviti bodočim učiteljem tesen kontakt s prebivalstvom, med katerim bodo delovali, posebno v podeželskem okolju; izraža končno željo, da bi se spoznala osobita važnost dodeljenih vzornih (poskusnih) šol, ki naj bi obsegale tako podeželske, kakor mestne šole.

6. Konferenca je mnenja, da mora biti priprava podeželskih in mestnih učiteljev tam, kjer se pokazuje potreba diferenciacije, na isti višini ter mora nuditi iste pravice; ona ugotavlja, da v več državah priključujejo bodoči učitelji svoji obči poklicni pripravi specializacijo v izvestnih posebnih disciplinah, ki jih bodo mogli pozneje poučevati vsaj pri najstarejših učencih narodne šole.

7. Konferenca smatra, da naj se definitivno imenovanje mladih učiteljev izvrši šele po zadosti dolgi, racionalno organizirani in dovolj kontrolirani pripravljalni dobi; ona izraža željo, da bi se institucija izpopolnjevalnih stažev za vežbajoče se učitelje generalizirala in postala predmet stalne ureditve.

Zanimivo je, da resolucije prav nič ne omenjajo višje odnosno nadaljnje učiteljske izobrazbe, čeprav je za prehod izredno pomembna. Natančneje bom o njej razpravljal v eni prihodnjih številk »Učit. tov.«, toda že zdaj ugotavljam dejstvo, da je od pravilno umevane in razumno izvajane višje in nadaljnje učiteljske izobrazbe odvisna povezanost in duhovna enotnost starejše in mlajše učiteljske generacije. To je potrebno že danes, toliko potrebnejše pa bo takrat, ko se pridružijo učiteljstvu, šolanemu še v učiteljskih šolah mladi učitelji, ki bodo prišli že s pedagoških akademij. Prevelika razlika v izobrazbi, miselnosti in nazorih bi se najusodneje izražala baš v šolskem delu ter bi vsaj začasno lahko povzročila, da bi prišli iz dežja pod kap. Da se to svoječasno ne bo zgodilo, bodo morale sedanje učiteljske generacije že zdaj posvetiti vso svojo pažnjo zgoraj omenjeni nadaljnji in višji izobrazbi.

Gustav Šilih.

Za ali proti?

(Po pedagoškem tečaju v Mariboru.)

O tečajih vobče.

Težko je napisati članek o kakem tečaju tako, da bi ga ne brali samo tečajniki, predavatelji in še nekateri redki, ki oblastno ali poklicno kritično in iz smisla zasledujejo take duhovne pokrete, ki so poleg tega samo — pedagoški.

Ernest Vranc.

Prof. Šilih G.

Izdanih je bilo 97 potrdil o udeležbi II. počitniškega ped. tečaja, ki ga je priredila Pedagoška Centrala v Mariboru od 12. do 24. avgusta, nekaj jih je še neoficijelno za kak dan ali za kako uro prišlo poslušat in če še prištejemo 9 predavateljev, je bilo često nad 100 udeležencev. Če pa hočemo biti objektivni, ne smemo tega visokega števila, četudi zbranega iz vse Slovenije in celo izven nje, imeti kot nesporen znak naše visoke pedagoške zavednosti. Razdelili bi namreč lahko poslušalce v nekako tri kategorije: 1.) v take, ki so se res iz notranjega nagnjenja udeležili tečaja, 2.) v take, ki jim je šlo prvenstveno za potrdilo in vpis v službene podatke in za druge osebne namene, 3.) v mešane tipe. Vendar pa se razveseljivo čuti, da gonja za potrdili in izpričevali, kakoršna je bila prva leta, posebno ob uvedbah »Službenih podatkov«, popušča, in bi bilo prav, da preneha s temi podatki vred.

Smatram namreč, da je popolnoma nepotreben strošek za takale potrdila, ker udeležba na tečaju še ne potrjuje resnosti hotenja tečajnikovega, da bo pridobljene zamisli tudi praktično izvedel in le podpira ono nezdravo ambicijoznost, izvirajočo iz notranjega nesvobodnega gona, ker pač tako zahteva oblast, službena ocena etc. Pedagoška Centrala, kot zagovornica svobodne učiteljeve osebnosti se mora boriti proti vsakemu teroriziranju učiteljev, ki se morajo neprestano legitimirati: kje si član, kake tečaje si obiskal itd., kar popolnoma pokačuri in izkrivenči njihovo miselnost in dušo. Edino to dejstvo daje vsem tem tečajem nekak odvraten priokus, ker smo prišli že tako daleč, da človeka postaja nekako sram, če obišče kak tečaj. Komur pa je stanovsko delo vsaj tako resna zadeva, ko povprečnemu obrtniku, ki prisiljen od živahne konkurence išče in stika v svojih strokovnih listih, v razstavah in tečajih neposredno za kvalitetnimi izboljšanji svojih izdelkov, ali pa, če stoji stanovsko-zavedno še višje, da bo začutil neodoljivo nujo, izvirajočo iz neprestane nezadovoljnosti s samim seboj in s svojim delom, po iskanju boljših potov, ta bo pač uvidel, da so taki tečaji neobhodno potrebni in bo vselej našel iz obilice podanega nekaj, kar ga bo zadovoljilo in razveselilo in na čemer bo poizkušal. In kdor bo znal vnesti novega duha le v enem postopku, bo sam po sebi začutil potrebo do prenove vsega svojega vzgojnega in učnega dela.

Da je toliko knjig S. Š. M. nerazrezanih, toliko naših pedagoških revij neprelistanih in še v ovojih, da je še tako malo, da, **sramotno malo zanimanja vsaj za našo domačo pedagoško literaturo,** ni iskati le v naših prirojenih hedonskih čuvstvih, ampak tudi v dejstvu, da je skok zadnjega desetletja v pedagogiki tako velik, da so oni, ki so doslej sledili dogmam Herbertovim in niso imeli prilike temeljitejše seznaniti se z novodobno pedagoško literaturo ali poslušati Ozvalde, Žgeče, Čibeje, Šilihe, Gogale i. dr., zgubili stik s sodobnimi pedagoškimi smermi in, že preobloženi z vsakdanjimi družinskimi skrbmi in z udejstvovanji izven šole, ne morejo več prav slediti izvajanjem in razvoju raznih pedagoških smeri, ki se pojavljajo v naših pedagoških edicijah in listih. Zato pa so taki tečaji neobhodno potrebni, da možnosti za tak stik iščejo, ustvarjajo in ga resnično upostavljajo, da tudi starejša generacija učiteljev, ki ima na eni strani to dobro, da lahko iz svojih življenjskih in stanovskih izkušenj pravilnost sodobnih vzgojnih, metodičnih in didaktičnih smeri lažje doume, tak sklop z novo šolo najde ali pa vsaj ne ovira njenega pohoda.

Predavatelji in predavanja.

Ker je v hvalevrednem načrtu Pedagoške centrale, da izda vsa predavanja tudi v tako potrebnih priročnikih oz. deloma v naših ped. revijah, se omejim le na osnovne misli predavanj:

Prof. Gustav Šilih, vodja tečaja, nam je predočil v jasnih obrisih ogrodje teoretske pedagogike in njeno zgradnjo. Dokazoval je, kako je pri vzgoji vse »bolj ali manj« važno, izrazito, ker tudi v življenju nimamo čistih oblik, ampak prehode, kako malo je vse določeno v sodobni pedagogiki, ko ni dveh pedagogov, ki bi pristali na en sistem, kako je vse v iskanju, kar je samo dokaz, neizčrpnega bogastva pedagoške znanosti, v katero se mora vglabljati slehern vzgojitelj, ki jemlje svoj poklic resno. Poudarjal je nujno potrebo po enotnem izrazoslovju v slovenski in jugoslovanski pedagogiki v ustvaritvi pedagoškega slovarja. Tako vlada v izrazih za psihološke pojave ali za načine pouka taka zmeda, da n. pr. priporoča nek šolnik za vglobitev v bistvo strnjenega pouka Kerschensteinerja in Gaudiga, ki sta bila do smrti nasprotnika takega pouka. Torej nerazumevanje izrazov: delovni, koncentracijski, strnjen, sojemni, kompleksni pouk. Govoril je o znanstvenem značaju pedagogike, o sistemu pedagoške znanosti, ki jo je razdelil na teoretično, praktično, historično in politično pedagogiko. Prešel je na glavne njihove odtenke, razpravljal o objektivnih vrednotah sodobne vzgoje (lepo, dobro, resnično, sveto, praktično, čutno ali zdravo) o formalni in materialni vzgoji, o vzgoji odraslih, o učiteljskih tipih, o vzgojnem območju, o najmarkantnejših predstavnikih pedagogike (Rousseau, Pestalozzi, Krieck). Stoji na stališču, da naj vzgoja izmiri princip nuje in svobode, da pride do integralne vzgoje v smislu vodenja, kjer se pravilno pojmuje princip moranja in svobode, duha in materije. To bo storilo spoštovanje do vzgojiteljeve osebnosti in do možnosti, ki so v otrokovi osebnosti od strani učiteljeve osebnosti. Poudarja, da otrok in mladostnik vedno, tudi ko najbolj poudarja čut svobode, čuti v sebi hrepenenje po vodstvu, po človeku, ki mu pokaže pot, ki jo sam ne najde. Šilihu je v vzgoji spoštovanje več od ljubezni, ko pravi: »Najvažnejša komponenta vzgojnega akta je spoštovanje, ker je večja od ljubezni.« Iz vsega njegovega podajanja se je občutilo, da skuša biti povsem znanstveno objektiven, skoroda nekoliko preveč, kajti včasih vpliva subjektivna nota v predavateljevi osebnosti kot ona skrivnostna sila, ki ustvarja še močnejši fluid med poslušalci in govornikom, pa najsi potem vpliva v celoti ali v posameznostih pozitivno ali negativno. Vendar pa miren, nevsiljiv, zelo simpatičen ton njegovega predavanja privlačuje in čutiš, da zažareva iz njega ped. osebnost, ki bo nekoč eno izmed svetlih žarišč slovenske in jugoslovanske pedagogike. Nekateri, deloma že iz zg. omenjenih vzrokov, niso